

BANK KAMCHILIKLARINI OLDINI OLISH VA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI OSHIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING ROLINI TAHLIL QILISH

Raximov Jahongir Ubaydullayevich

Shaffof Qurilish MCHJ da director

Annotatsiya: Ushbu tezisdan bank muvaffaqiyatsizliklarining oldini olish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda korporativ boshqaruvning muhim roli muhokama qilinadi. Korporativ boshqaruvning banklar ichida risklarni boshqarish, me'yoriy hujjatlarga rioya qilish va boshqaruv kengashining hisobdorligiga ta'sir qilish mexanizmlarini o'rganib, tadqiqot bank sektorida boshqaruv tizimini mustahkamlashning samarali strategiyalari haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Korporativ boshqaruv, Bank muvaffaqiyatsizliklari, Moliyaviy barqarorlik, Risklarni boshqarish, Normativ hujjatlarga muvofiqlik, Kengashning javobgarligi.

Korporativ boshqaruv moliya institutlarining, xususan, banklarning yaxlitligi va barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Yaqinda ro'y bergan global moliyaviy inqiroz tizimli nosozliklarning oldini olish va manfaatdor tomonlar manfaatlarini himoya qilishda samarali boshqaruv amaliyoti muhimligini ta'kidlaydi. Ushbu maqola korporativ boshqaruv va bank muvaffaqiyatsizliklari o'rtasidagi munosabatlarni tahlil qilish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun boshqaruv tizimini yaxshilash uchun muammolar va imkoniyatlarni o'rganishga qaratilgan.

Korporativ boshqaruv - bu manfaatdor tomonlarning manfaatlarini himoya qilgan holda kompaniyani o'z maqsadlariga erishish uchun yo'naltirish va nazorat qilishni ta'minlaydigan qoidalar, amaliyotlar va jarayonlar tizimi. Samarali korporativ boshqaruv shaffoflik, javobgarlik va halollikni o'z ichiga olgan bir qancha komponentlarni o'z ichiga oladi. Ushbu komponentlar kompaniya rahbariyatining kompaniya va uning manfaatdor tomonlari manfaatlariga muvofiq harakat qilishini ta'minlash uchun birgalikda ishlaydi. Bank sektorida korporativ boshqaruv bank nosozliklarining oldini olish va moliyaviy barqarorlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Bank sektori yuqori darajada tartibga solinadi va samarali korporativ boshqaruv tartibga soluvchi majburiyatlarga rioya etilishini ta'minlash uchun zarurdir. Banklarda korporativ boshqaruv risklarni aniqlash, o'lchash, monitoring qilish va nazorat qilish uchun ishonchli risklarni boshqarish amaliyoti va ichki nazoratni o'rnatishni o'z ichiga oladi. Banklarda korporativ boshqaruvning muvaffaqiyatsizligi 2008 yilgi global moliyaviy inqirozga yordam beruvchi omil sifatida aniqlandi. Shu sababli, banklarda samarali korporativ boshqaruv amaliyoti bank muvaffaqiyatsizliklarining oldini olishga va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga yordam beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, aksiyadorlar uchun qulay korporativ boshqaruv bank sektorida yuqori mustaqil va tizimli risk bilan bog'liq. Biroq, faqat yaxshi korporativ boshqaruv banklarni xavfsizroq qila olmaydi. Bundan tashqari, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun tartibga soluvchi nazorat va risklarni boshqarish amaliyoti kabi boshqa choralar bilan birga bo'lishi kerak. Shunga qaramay, korporativ boshqaruv hali ham banklarning moliyaviy barqarorligini va umumiy moliya tizimini yaxshilashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shaffoflik, hisobdorlik va halollikni rag'batlantirish orqali korporativ boshqaruv bank sektoriga ishonchni mustahkamlashga va barcha manfaatdor tomonlarning manfaatlarini himoya qilishga yordam beradi.

1. Korporativ boshqaruv va risklarni boshqarish:

- Samarali korporativ boshqaruv amaliyoti banklar ichida ishonchli risklarni boshqarish uchun zarurdir.

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

1-MART

ANDIJON, 2024

- Kengash nazorati, xavflarni baholash mexanizmlari va ichki nazorat xavflarni aniqlash va kamaytirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.
  - Zaif boshqaruv tuzilmalari haddan tashqari tavakkalchilikka olib kelishi va bank nosozliklariga hissa qo'shishi mumkin.
2. Normativ-huquqiy baza va muvofiqlik:
1. Nazorat qiluvchi organlar bank sektorida korporativ boshqaruv amaliyotini boshqarish uchun asoslar yaratadi.
  2. Normativ talablarga rioya qilish moliya institutlarining barqarorligi va mustahkamligini ta'minlash uchun juda muhimdir.
  3. Muvofiqlikni ta'minlash va boshqaruv samaradorligiga putur etkazishi mumkin bo'lgan tartibga soluvchi kamchiliklarni bartaraf etishda qiyinchiliklar paydo bo'ladi.
3. Kengash tarkibi va javobgarligi:
10. Bank kengashlarining tarkibi qarorlar qabul qilish jarayonlari va risklarni boshqarish strategiyalariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.
  11. Kengash a'zolari o'z rollarida yuqori mas'uliyat va oshkoralik standartlarini qo'llab-quvvatlashlari kerak.
  12. Kengashlarda xilma-xillik va mustaqillikni ta'minlash boshqaruv samaradorligini oshiradi va boshqaruv kengashi manfaatlarini aksiyadorlar va manfaatdor tomonlar manfaatlariga moslashtiradi.
4. O'rganishlar va empirik tahlillar:
- Bank muvaffaqiyatsizliklarining amaliy tadqiqotlari moliyaviy inqirozlarga hissa qo'shishda korporativ boshqaruvdagi kamchiliklarning roli haqida qimmatli tushunchalarni beradi.
  - Empirik tahlil boshqaruv amaliyoti va bank faoliyati ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga yordam beradi.
  - O'tmishdagi muvaffaqiyatsizliklardan olingan saboqlar boshqaruv tizimini mustahkamlash va tizimli xavflarni yumshatish bo'yicha tavsiyalar berishi mumkin.
- Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, korporativ boshqaruv bank muvaffaqiyatsizliklarining oldini olish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Hisobdorlik, shaffoflik va risklarni boshqarish madaniyatini rivojlantirish orqali samarali boshqaruv amaliyotlari tizimli xavflarni kamaytirishga va manfaatdor tomonlarning manfaatlarini himoya qilishga yordam beradi. Shu bilan birga, boshqaruv muammolarini hal qilish va doimiy o'zgarib turadigan moliyaviy manzarada bank sektorining barqarorligini ta'minlash uchun davom etayotgan hushyorlik va tartibga soluvchi islohotlar zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Adams, R., Mehran, H., & Santos, J. (2009). Bank board structure and performance: Evidence for large bank holding companies. Federal Reserve Bank of New York Staff Reports, 372.
2. Demirgüç-Kunt, A., & Huizinga, H. (2010). Bank activity and funding strategies: The impact on risk and returns. Journal of Financial Economics, 98(3), 626-650.
3. Laeven, L., & Levine, R. (2009). Bank governance, regulation and risk taking. Journal of Financial Economics, 93(2), 259-275.
4. <http://www.investopedia.com/terms/c/corporategovernance.asp>
5. <http://www.aeaweb.org/conference/2013/retrieve.php?pdfid=203>
6. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S219985312201112X>